

PROTOKOL
o saradnji i postupanju u slučajevima
protivpravnog ponašanja na štetu djece
u Kantonu Sarajevo

Svrha ovog Protokola je saradnja u svim aspektima zaštite žrtava protivpravnog ponašanja na štetu djece, uz puno poštivanje njihovih ljudskih prava, s ciljem obezbjeđenja fizičke, psihološke, zdravstvene, socijalne i dječije zaštite i olakšavanja njihove integracije u novo društvo, odnosno reintegracije

Saradnja se zasniva na principima poštovanja, transparentnosti i određivanja jasnih obaveza utvrđenih u ovom Protokolu

Potpisnici Protokola su saglasni da pružanje pomoći potencijalnim žrtvama protivpravnog ponašanja na štetu djece, u skladu sa ovim Protokolom, neće uslovljavati saradnjom, odnosno učesćem potencijalne žrtve u mogućem krivičnom postupku za krivično djelo trgovine ljudima

Potpisnici Protokola se obavezuju da međusobno, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, razmjenjuju informacije koje su neophodne da bi se pružila najbolja zaštita potencijalnoj žrtvi

U cilju sprečavanja prosjačenja, skitnje, eksploatacije djece, kao i svih vidova zloupotrebe i protivpravnih ponašanja na štetu djece u Kantonu Sarajevo

***Smatrajući** da su najčešće žrtve prosjačenja i eksploatacije djeca različite životne dobi, a da su organizatori eksploatacije najčešće odrasle osobe*

***Cijeneći** da je prosjačenje prikrivena eksploatacija i da može imati i elemente trgovine ljudima u svrhu pribavljanja materijalne koristi, te da su djeca izložena organizovanim i neorganizovanim oblicima kriminalnog djelovanja*

***Polazeći** od činjenice da su ova djeca najčešće izvan sistema socijalne i zdravstvene zaštite i nisu uključena u obrazovni sistem*

***Imajući u vidu** da je Bosna i Hercegovina ratifikovala Konvenciju o pravima djeteta, te druge međunarodne dokumente koji se odnose na borbu protiv eksploatacije djece, nasilja i trgovine ljudima*

***Uzimajući za osnov** sve naprijed navedeno, a imajući u vidu nadležnosti navedenih institucija, strane potpisnice su se sporazumjele na način kako slijedi i potpisuju u Sarajevu, dana 02.10.2018. godine, sljedeći:*

Protokol o saradnji i postupanju u slučajevima protivpravnog ponašanja na štetu djece u Kantonu Sarajevo

U smislu ovog Protokola, protivpravnim ponašanjem na štetu djece smatraju se: svi oblici nasilja, zanemarivanja, zapuštanja, prosjačenja, skitnje, seksualne, radne i drugih oblika eksploatacije, spolnih delikata, nasilja u porodici i drugih prekršaja i krivičnih djela propisanih zakonskim aktima.

Dijete oštećeno navedenim protivpravnim ponašanjem smatra se djetetom u riziku (u daljem tekstu: dijete žrtva).

U smislu ovog Protokola, djetetom se smatra svaka osoba koja nije navršila 18 godina.

Principi postupanja su: najbolji interes djeteta, hitnost u postupanju, zaštita identiteta i ličnih podataka djeteta i uključenost djeteta.

U svim postupcima na koji se primjenjuje ovaj Protokol, dakle u postupcima u kojima je dijete ili maloljetnik oštećen krivičnim djelom, kao i postupcima u kojima je maloljetnik učinilac krivičnog djela, vrijedi pravilo obavezne specijalizacije i edukacije svih osoba koje učestvuju u postupku (ovlaštenih službenih osoba, tužitelja, sudija i advokata koji zastupaju u postupku), a naročito prilikom preuzimanja procesnih radnji, posebno saslušanja djece i maloljetnika, ocjene kvalitete i vjerodostojnosti njihovog iskaza, prepoznavanja i razumijevanja njihovih potreba, pravovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera stručne pomoći, podrške i zaštite prije, tokom i nakon njihovog saslušanja, te uopće zaštite njihovog fizičkog i psihičkog integriteta od sekundarne traumatizacije i viktimizacije.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo

Uprava policije

Na osnovu zakonskih ovlaštenja, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: MUP) i Uprava policije, imaju nadležnost da štite djecu od bilo kojeg oblika protivpravnog ponašanja počinjenog na njihovu štetu propisanog zakonskim aktima, te su istodobno u funkciji provedbe proaktivne strategije u prevenciji fizičkog i psihičkog zlostavljanja djece, kako samostalno, tako i uz saradnju sa nadležnim službama socijalne zaštite u Kantonu Sarajevo koje djelatnost obavljaju u okviru Javne ustanove „Kantonalni centar za socijalni rad“ (u daljem tekstu: Centar).

Shodno navedenom, nakon što se evidentira prijava od djeteta, ili njegovog zakonskog zastupnika, koje je oštećeno krivičnim djelom ili prekršajem, neophodno je poduzeti sljedeće mjere i radnje:

Prilikom evidentiranja prijave, bilo od djeteta, roditelja ili njegovog zakonskog zastupnika, socijalnog radnika ili nekog drugog lica, potrebno je prikupiti što više početnih podataka kao što su informacije o samom događaju (vrsti prekršaja ili krivičnog djela).

Ukoliko se radi o krivičnom djelu u kojem je dijete oštećeno, procedure postupanja policijskih službenika MUP-a su sljedeće:

Policijski službenik će po prijemu prijave da je počinjeno protivpravno djelo na štetu djeteta ostvariti telefonsku komunikaciju sa dežurnim tužiocem kojem se odmah saopćavaju informacije koje su do tog momenta prikupljene.

U slučaju da tužilac zaključi da prijavljeno djelo nije krivično djelo, već prekršaj, policijski službenici će postupati u skladu sa Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine.

Ukoliko tužilac zaključi da prijavljeno djelo nije krivično djelo, a ne radi se ni o prekršaju, policijski službenik će obavijestiti zakonskog zastupnika djeteta da svoja prava može ostvarivati u parničnom postupku.

Ukoliko je nadležni tužilac zaključio da je dijete žrtva krivičnog djela, sa djetetom će se postupati u skladu sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

Ako dijete ima povrede, obaveza policijskih službenika je da se djetetu pruži prva pomoć i neophodna zdravstvena njega u nadležnoj zdravstvenoj ustanovi Kantona Sarajevo.

Ukoliko je hitno potrebno zbrinuti dijete ili maloljetnika, policijski službenik je obavezan da kontaktira dežurnog stručnog radnika Centra, te zatraži njegov dolazak i intervenciju, radi zbrinjavanja djeteta i zaštite njegovog najboljeg interesa.

Ako je dijete, oštećeno krivičnim djelom, pod uticajem narkotičkih sredstava, ono se u prisustvu socijalnog radnika i zakonskih zastupnika, vodi u Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo radi testiranja na prisustvo narkotika. Nakon procjene zdravstvenih radnika, dijete se može zadržati u predmetnoj ustanovi radi liječenja i rehabilitacije (nalaz testiranja i eventualnog liječenja se ulaže u spis u cilju dokumentovanja krivičnog djela).

Ako je dijete žrtva seksualnog zlostavljanja ili nasilja, policijski službenici će u zavisnosti od date situacije, po naredbi tužioca, dijete uputiti na tjelesni pregled, o čemu se sačinjava zahtjev za ljekarski pregled u odgovarajućoj Klinici na KCUS, u zavisnosti od spola djeteta.

Dijete se u prisustvu zakonskog zastupnika ili stručnog radnika Centra, (izuzetak su slučajevi kada su roditelji ili zakonski zastupnici osumnjičeni za krivično djelo), vodi na ljekarski pregled u odgovarajuću Kliniku na KCUS. Prilikom pratnje djeteta do medicinske ustanove, policijski službenici moraju voditi računa da u pratnji djeteta (ukoliko se radi o ženskom djetetu koje je oštećeno krivičnim djelom) bude i policijska službenica.

Neophodno je prikupiti medicinske nalaze liječenja svake ozljede koju je prouzrokovao osumnjičeni, a nalaz ljekarskog pregleda se ulaže u spis, u cilju dokumentovanja krivičnog djela.

Policijski službenici će izaći na lice mjesta ukoliko je potrebno i pristupiti prikupljanju dokaza za konkretno krivično djelo i dokumentovanju događaja, a ovisno o konkretnom događaju izvršit će lišavanje slobode počinitelja u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

Policijski službenici MUP-a će postupati u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i podjelom nadležnosti, na osnovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta MUP-a.

U slučaju smještaja djeteta žrtve u Kantonalnu javnu ustanovu „Odgojni centar Kantona Sarajevo“ (u daljem tekstu: Odgojni centar), ili Sigurnu kuću – Sklonište za žene i djecu žrtve nasilja u porodici, policijski službenici će štiti tajnost podataka, kao i lokacije gdje je dijete žrtva smješteno i podataka o identitetu djeteta.

Ukoliko je neophodno da se dijete oštećeno protivpravnim ponašanjem hitno zbrine u Odgojni centar, u Službu za zbrinjavanje djece u stanju potrebe, na period do 48 sati, a u izuzetnim slučajevima do 72 sata, policijski službenik uz konsultaciju stručnog radnika Centra predaje dijete uz službenu zabilješku, a ako se radi o krivičnom djelu o svemu će obavijestiti i postupajućeg tužioca Kantonalnog tužilaštva.

U slučaju kada postupajući tužilac Kantonalnog tužilaštva utvrdi da konkretni događaj nema elementa krivičnog djela, kao i kada je evidentno da konkretni događaj ima elemente prekršaja kao protivpravnog ponašanja, policijski službenici će prema djetetu žrtvi prekršaja primijeniti odredbe pozitivne zakonske legislative.

U slučajevima kada dijete žrtva prekršaja, ima vidnih povreda ili je evidentno da joj treba pružiti pomoć, policijski službenik će na licu mjesta ukazati prvu pomoć, a potom obavijestiti Zavod za hitnu medicinsku pomoć koji će djetetu pružiti dalju medicinsku pomoć.

Policijski službenik će djetetu žrtvi prekršaja u slučaju potrebe pružiti svu neophodnu medicinsku pomoć, kao i u slučajevima kada je dijete žrtva krivičnog djela, ako zbog hitnosti pružanja neophodne medicinske pomoći nije u mogućnosti sačekati dolazak stručnog radnika Centra na lice mjesta, ali je u takvim slučajevima stručni radnik dužan odmah doći u medicinsku ustanovu, u kojoj se trenutno nalazi dijete žrtva prekršaja i preuzeti dalje obaveze u skladu sa propisanim nadležnostima, čak i ako dijete žrtva odbija dalju pomoć stručnog radnika.

U svakom konkretnom slučaju, kada je u pitanju dijete žrtva prekršaja, upoznat će se dežurna mjesno nadležna služba socijalne zaštite i na lice mjesta će odmah izaći stručni radnik i preuzeti dalje obaveze oko zbrinjavanja žrtve i pružanje drugih vidova pomoći, u saradnji sa drugim relevantnim službama, nakon što policijski službenik dokumentuje početni događaj.

Javna Ustanova „Kantonalni centar za socijalni rad“

Javna ustanova „Kantonalni centar za socijalni rad“ putem mjesno nadležne službe, pruža podršku i zaštitu djeci oštećenoj protivpravnim ponašanjem. Kada stručni radnik Centra na bilo koji način sazna o slučaju protivpravnog postupanja na štetu djece, dužan je odmah i bez odlaganja, u saradnji sa policijskim službenikom, izaći na teren radi intervencije.

Stručni radnik Centra na terenu, u prisustvu policijskog službenika, procjenjuje nivo ugroženosti djeteta i poduzima mjere i radnje iz okvira svoje nadležnosti.

Nivo ugroženosti djeteta stručni radnik Centra procjenjuje na temelju razgovora koji obavlja sa djetetom, a o čemu će policijski službenik usmeno obavijestiti tužioca. Tokom razgovora, stručni radnik Centra ima obavezu utvrditi oblike ugrožavanja sigurnosti djeteta,

kontinuitet, trajanje i način ugrožavanja sigurnosti djeteta, te okolnosti vezane za: roditelje/staratelje, užu i širu porodicu.

Prilikom utvrđivanja gore navedenih činjenica, stručni radnik Centra će omogućiti djetetu da neometano i bez straha navede sve informacije relevantne za utvrđivanje počinjenog krivičnog djela na njegovu štetu.

Nakon prikupljanja relevantnih informacija, stručni radnik Centra donosi odluku o potrebi poduzimanja hitnih mjera zaštite djeteta.

Ukoliko utvrdi da postoje sumnje da je dijete žrtva krivičnog djela (trgovine ljudima, nasilja, eksploatacije), stručni radnik Centra poduzima mjere i radnje koje obuhvataju: odlazak sa djetetom, u pratnji policije, u zdravstvenu ustanovu, kako bi se utvrdilo zdravstveno stanje djeteta, fizičke ozlijede kod djeteta, te potreba za nekom vrstom ljekarske intervencije.

Nakon obavljenih ljekarskih pretraga i preuzimanja ljekarskih nalaza, policijski službenik koji je uključen u sve aktivnosti koje poduzima stručni radnik Centra, sačinjava službenu zabilješku o navedenom događaju.

Stručni radnik Centra dužan je, naredni dan nakon intervencije, sačiniti službenu zabilješku o poduzetim aktivnostima i dostaviti je nadležnoj službi socijalne zaštite. Na temelju službene zabilješke, u nadležnoj službi socijalne zaštite se otvara predmet. Za vođenje postupka imenuje se voditelj. Voditelj postupka priprema Program i Plan zaštite djeteta i u njegovo sačinjavanje uključuje stručni tim Centra, roditelje, ukoliko oni nisu počinili ili učestvovali u počinjenju krivičnog djela na štetu djeteta, članove uže porodice, predstavnike drugih ustanova, ukoliko je dijete uključeno u njih i, po potrebi, imenuje posebnog staratelja.

Nakon isteka 48 sati, odnosno 72 sata, nadležna služba socijalne zaštite, u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima, će odlučiti o daljem zbrinjavanju djeteta.

Na traženje nadležnog tužilaštva ili suda, stručni radnik Centra će odmah dostaviti kompletnu dokumentaciju koja je od značaja za razjašnjavanje i dokazivanje kažnjivog djela i učestvovati u svim postupcima koji se vode pred tužilaštvom i nadležnim sudom.

U slučaju potrebe za intervencijom u toku redovnog radnog vremena, policijski službenici kontaktiraju mjesno nadležnu službu socijalne zaštite na čijem području je počinjeno djelo na štetu djeteta, odnosno na čijem području je zatečeno dijete.

U slučaju potrebe za intervencijom izvan redovnog radnog vremena, vikendom i praznicima, policijski službenik kontaktira stručnog radnika Centra.

Centar će za svaki mjesec sačinjavati spisak stručnih radnika, koji su u pripravnosti za intervencije izvan radnog vremena od 16.30 do 07.30, vikendima i praznicima.

Spisak stručnih radnika ovlaštenih za intervencije Centar dostavlja krajem tekućeg mjeseca, a najkasnije do prvog u narednom mjesecu, MUP-u, kako bi se spiskovi pravovremeno prosljedili svim policijskim stanicama u Kantonu Sarajevo.

Spisak koji Centar dostavlja MUP-u sadrži: ime i prezime stručnog radnika, broj telefona na koji se poziva stručni radnik, datum i vrijeme pripravnosti. Spisak stručnih radnika Centra stavlja se na raspolaganje policiji i ne može biti dostupan bilo kojem drugom subjektu.

Svako pravno i fizičko lice potrebu za intervencijom stručnog radnika Centra izvan radnog vremena prijavljuje putem MUP-a.

Stručni radnik Centra dužan se, po pozivu policijskog službenika, odazvati na intervenciju.

Nakon potpisivanja Protokola, po potrebi će se formirati zajednički tim sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Javne ustanove „Kantonalni centar za socijalni rad“ i Kantonalnog tužilaštvo Kantona Sarajevo, koji će zajednički djelovati na suzbijanju i prevenciji prosjačenja.

Kantonalna javna ustanova „Odgojni centar Kantona Sarajevo“

U cilju pružanja brige i zaštite djece koja su oštećena protivpravnim ponašanjem, djeca se mogu smjestiti u Odgojni centar, odnosno u Službu za zbrinjavanje djece u stanju potrebe, koja je fizički odvojena od drugih organizacionih jedinica ove ustanove, a koja obavlja poslove u vezi sa zbrinjavanjem djece do 18 godina starosti, a koja se nalaze u riziku.

Centar, kao organ starateljstva, radi zaštite najboljeg interesa djeteta, a na prijedlog Stručnog tima Centra, rješenjem može odlučiti o njegovom smještaju u ovu organizacionu jedinicu i bez pristanka roditelja, koji može trajati najduže dva mjeseca.

Ova ustanova će u slučajevima protivpravnog ponašanja na štetu djece i drugim slučajevima, svoje aktivnosti usmjeriti na pružanje potpune brige i zaštite djeci koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i djeci koja su izložena rizicima koji onemogućavaju njihov normalan rast i razvoj.

Stručni kadar Odgojnog centra poduzet će mjere zaštite prava djeteta žrtve koje su neophodne za zaštitu najboljeg interesa djeteta.

Postupak zbrinjavanja djece u Službu za zbrinjavanje djece u stanju potrebe:

U postupku zbrinjavanja djeteta/žrtve u Odgojni centar, Služba za zbrinjavanje djece u stanju potrebe dužna je primiti dijete na zbrinjavanje bez obzira da li dijete posjeduje identifikacione dokumente, uz obavezu nadležne službe socijalne zaštite da naknadno dostave svu neophodnu dokumentaciju prema Protokolu o saradnji ove dvije institucije.

Prijem djeteta u Odgojni centar u dnevnim i noćnim satima se vrši po zahtjevu Centra.

Dijete žrtva se zbrinjava u pratnji stručnog radnika Centra i/ili policijskog službenika.

Stručni radnik Centra prilikom zbrinjavanja djeteta potpisuje službenu zabilješku koju je sačinio stručni radnik Odgojnog centra, a koja opisuje okolnosti zbog kojih se vrši zbrinjavanje djeteta.

Prijem djeteta žrtve vrši stručni kadar Odgojnog centra raspoređen na rad. Na licu mjesta, stručni kadar Odgojnog centra sačinjava službenu zabilješku o preuzimanju djeteta od lica koja su dijete dovela.

O svemu navedenom, Odgojni centar sačinjava Informaciju koju dostavlja Centru, o navedenom događaju sa opisom i putem telefona ga informišu o navedenom.

Centar donosi rješenje o cjelodnevnom zbrinjavanju djeteta, te se nakon svih utvrđenih činjenica sačinjava plan brige djeteta u Odgojnom centru.

Stručni kadar Odgojnog centra sačinjava službenu zabilješku o novim saznanjima o djetetu žrtvi i o svemu obavještava Centar kako bi postupao u skladu sa svojim nadležnostima.

Ukoliko se ukaže potreba za medicinskim intervencijama, djetetu se pruža medicinska pomoć u saradnji sa zdravstvenim institucijama (pozivanje Zavoda za hitnu medicinsku pomoć, odvođenje djeteta u zdravstvene institucije).

Odgojni centar ostvaruje svakodnevnu i kontinuiranu saradnju sa Centrom.

Odgojni centar, uz saradnju sa nadležnom službom socijalne zaštite, ostvaruje saradnju sa Javnim ustanovama za osnovno i srednje obrazovanje, te se daje obaveza istima na prijem djeteta u sistem redovnog školovanja, razrednog polaganja ili vanrednog polaganja školskih predmeta.

Na traženje tužilaštva, MUP-a i Centra, Odgojni centar dužan je dostaviti svu dokumentaciju koja je značajna za razrješavanje i dokazivanje u tom predmetu.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo će osigurati da djeca koja su žrtve zloupotrebe i iskorištavanja imaju prioritet u obuhvatanju programima sufinansiranja predškolskog odgoja i obrazovanja, te obezbijediti prisustvo nastavi za djecu žrtve kako bi dobila intenzivniju i širu podršku u savladavanju školskog gradiva, a koja je, zbog specifičnih okolnosti i potreba ove djece, bazirana na individualnom pristupu djetetu. Ova vrsta aktivnosti se može realizirati kroz socijalnu zaštitu i druge programe putem kojih se osiguravaju finansijska sredstva za ovu oblast.

U skladu sa Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju, planirat će se i organizovati instruktivna nastava za djecu do 15 godina starosti koja stiču osnovno obrazovanje po principima vanrednog polaganja razreda osnovne škole, kao i program obrazovanja odraslih za sticanje osnovnog obrazovanja za djecu stariju od 15 godina.

U vanrednim situacijama, kada djeca žrtve ne posjeduju identifikacione dokumente, omogućit će se njihovo uključivanje u odgojno-obrazovni proces prema trenutnim razvojnim potrebama i mogućnostima djeteta.

Za djecu-žrtve (u saradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo) obezbijediće se udžbenici.

Obezbijedit će se korištenje prava na prevoz u skladu sa Zakonom (u Kantonu Sarajevo, prevoz je u nadležnosti Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo).

Pojačat će se i normativno precizirati mehanizam prijavljivanja (koje provodi škola) izostanaka djeteta sa nastave, koji nije pravdan u skladu sa Zakonom uz preciziranje rokova za uključivanje mjesno nadležnog centra za socijalni rad.

Obavezan je interdisciplinarni pristup (Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, MUP-a i organa pravosuđa, Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo i Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo), u postupanju sa djecom žrtvama i izrada individualnog plana zaštite za svako dijete, praćenje realizacije plana uz istovremeni rad sa porodicom sa ciljem otklanjanja uzroka koji su doveli dijete u takav položaj i primjena blagovremenih i svrsishodnih sankcija za roditelje/staratelje, ako se utvrdi opravdanost.

Kada je potrebno promijeniti obrazovnu ustanovu, potrebno je okvirno procijeniti o kojoj se ustanovi radi i obavijestiti je o potrebama uključivanja djeteta po principu zakonskog prelaska iz jedne škole u drugu.

Za djecu žrtve koje nisu uključene u obrazovni sistem, (osnovno i srednje obrazovanje), nakon utvrđivanja početnog stanja (zdravstvenog, socijalnog) i planiranog kretanja kroz sistem rada organa istrage i pravosuđa, osigurati uključivanje djece žrtava po principima koji su dati u važećim zakonima i drugim propisima iz oblasti obrazovanja, analognom primjenom principa vezanih za prelazak iz jedne u drugu školu.

Kantonalni zavod za pružanje besplatne pravne pomoći

Kantonalni zavod za pružanje besplatne pravne pomoći obavlja stručne poslove koji se odnose na pružanje besplatne pravne pomoći korisnicima koji to pravo ostvaruju u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 1/12, 26/14 i 40/17). U skladu sa odredbom člana 11. navedenog Zakona djeca ostvaruju pravo na pružanje besplatne pravne pomoći na osnovu samog statusa, čime je usvojen najviši standard, bez propisivanja posebnih i dodatnih uslova, sa ciljem da se djeci omogući najlakši način ostvarivanja i zaštite njihovih prava. Pravni zastupnici Zavoda, osim što pružaju pravnu pomoć korisnicima koji to pravo ostvaruju u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći, nalaze se na Listi branilaca po službenoj dužnosti u krivičnim i prekršajnim

postupcima pred Kantonalnim sudom i Općinskim sudom u Sarajevu, te ih na osnovu toga sud angažuje kao branitelje počinitelja krivičnih djela i prekršaja.

U okviru svojih nadležnosti, Kantonalni zavod za pružanje besplatne pravne pomoći obezbijedit će pružanje pravne pomoći djeci/maloljetnicima koji su žrtve/oštećeni i svjedoci u slučaju krivičnog djela trgovine ljudima i to tako što će se: djeci/maloljetnicima koji imaju roditelja/zakonskog zastupnika obezbijediti pravna pomoć pravnih zastupnika Zavoda ukoliko to zatraže te osobe, a u slučaju da djeca/maloljetnici nemaju roditelja ili kada postoji sukob interesa sa roditeljom, na traženje potpisnica protokola: JU Kantonalni centar za socijalni radi suda, u fazi kada postoji osnovana sumnja da je na štetu djeteta/maloljetnika počinjeno krivično djelo. U slučaju da je krivično djelo trgovine ljudima počinjeno na štetu djece/maloljetnika koji su strani državljani, postupat će se u skladu sa Pravilnikom o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima („Službeni glasnik BiH“ broj: 45/16).

Odluke o pravnoj pomoći za djecu/maloljetnike moraju biti prevashodno usmjerene na njihove najbolje interese, a što treba da je rezultat multidisciplinarnog pristupa potpisnica Protokola, te da je djelotvorna i prilagođena specifičnim pravnim i socijalnim potrebama djeteta/maloljetnika.

U pružanju pravne pomoći djeci/maloljetnicima u krivičnom/prekršajnom postupku pravni zastupnici moraju posjedovati certifikat u skladu sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo će osigurati provođenje Protokola u okviru Javnih zdravstvenih ustanova sa područja Kantona Sarajevo, sa ciljem osiguranja zdravstvene zaštite, pomoći i podrške djeci koja su pretrpjela nasilje ili pokušaj nasilja.

Zdravstveni radnici u javnim zdravstvenim ustanovama obavezni su pružiti odgovarajuću pomoć ili podršku djetetu koje je pretrpjelo neki od vidova nasilja ili pokušaja nasilja u skladu sa svojim nadležnostima.

Zdravstveni radnici obavezni su obaviti pregled djeteta žrtve nasilja i u slučaju da ono nema status zdravstveno osiguranog lica.

Zdravstveni radnik obavezan je dijete žrtvu nasilja primiti kao hitnog pacijenta ukoliko je dijete žrtva zadobilo fizičke ozljede i njegovo stanje se ocjenjuje kao hitno ili ukoliko postoji zahtjev policijskog službenika ili službe socijalne zaštite.

Zdravstveni radnik obavezan je u slučaju sumnje na bilo koji oblik nasilja učinjenog prema djetetu to zabilježiti u zdravstvenu dokumentaciju i obavijestiti policiju.

Žrtvi nasilja (djetetu) zdravstveni radnik je obavezan izdati ozljedni list.

Zdravstveni radnik dužan je sa žrtvom nasilja razgovarati sa posebnom pažnjom i ukoliko je potrebno uputiti je u druge specijalističke službe ili službu socijalne zaštite prema prebivalištu žrtve i drugim dostupnim servisima podrške.

Zdravstveni radnik obavezan je nadležnim organima omogućiti uvid u dokumentaciju i sve dostupne podatke od značaja za dokazivanje počinjenog krivičnog djela.

Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo, Kantonalni sud u Sarajevu, Općinski sud u Sarajevu

U svrhu krivično-pravne zaštite djece i maloljetnika od punoljetnih (odraslih) osoba koje svojim ponašanjem ugrožavaju njihov život, zdravlje, tjelesni i psihički integritet, odgoj i razvoj sudi sudija za maloljetnike, odnosno vijeće kojim predsjedava sudija za maloljetnike ili sudija koji ima posebna znanja iz oblasti prava djeteta.

U postupku koji se vodi prema maloljetniku koji je učinio krivično djelo na štetu djeteta ili drugog maloljetnika primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, a naročito kada se dijete ili maloljetnik saslušava u svojstvu direktne žrtve ili svjedoka očevidca događaja

„Krivični postupak protiv učinilaca krivičnih djela iz člana 185. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku vodi se prema odredbama Zakona o krivičnom postupku, s tim da se ne primjenjuju odredbe koje se odnose na kazneni nalog“.

Kako su djeca i maloljetnici, zbog njihovog uzrasta i stepena zrelosti, ozbiljno fizički i psihički traumatizirana okolnostima pod kojima je krivično djelo učinjeno ili pate od ozbiljnih psihičkih poremećaja koji ih čine izuzetno osjetljivim, njima će se odmah i bez posebnog dokazivanja, dati status ugroženih svjedoka.

Saslušanje djece i maloljetnika obavlja se iz posebne prostorije uz prisustvo psihologa, a komunikacija sa ostalim akterima postupka odvija se putem tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka. Primjena ove mjere važi kako za fazu istrage, tako i za fazu glavnog pretresa. Za primjenu ove mjere nije potrebna saglasnost stranaka i branitelja, oštećenog, roditelja/staratelja ili pravnog zastupnika.

Nakon što je iscrpljeno zakonsko ograničenje u ispitivanja djece i maloljetnika od najviše dva puta, pravo na odbranu će biti zadovoljeno reprodukcijom audio-video zapisa sa svjedočenja, odnosno čitanje izjave iz istrage ili iz kasnije faze postupka u kojem je odbrana imala mogućnost da ispita ili unakrsno ispita dijete ili maloljetnika na čiju je štetu krivično djelo učinjeno.

Saslušanje se obavlja uz pomoć pedagoga, psihologa ili druge stručne osobe.

Stručne osobe Tužilaštva pružaju pomoć i podršku svjedocima tokom dolaska i saslušanja u Tužilaštvu, a stručne osobe suda tokom dolaska i svjedočenja u sudu.

Pomoć i podrška koja se svjedocima pruža prije, tokom i nakon suđenja, odnosi se kako na logističku podršku (prijem, prihvata, smještaj, naknada troškova i sl.), tako i na psihološku i savjetodavnu pomoć koja ne zadire, niti se može odnositi na način davanja odgovora na postavljena pitanja stranaka, branitelja i suda u vezi sa krivičnim djelom o kojem svjedoče.

Stručna osoba prisustvuje saslušanju i nalazi se u drugoj prostoriji uz dijete ili maloljetnika i pruža psihološku podršku, te pomaže sudiji ili predsjedniku vijeća tako što im prije ili tokom saslušanja daje odgovarajuće preporuke o tome da li je zbog uznemirenosti svjedoka potrebna pauza, ljekarska ili druga intervencija, poduzimanje dodatnih mjera zaštite i sl.

Postavljanje pitanja posredstvom suda podrazumijeva da stranke i branitelj koji preko monitora vide svjedoka, svoja pitanja formulišu u pismenoj formi i dostavljaju sudiji, odnosno predsjedniku vijeća, koji ta pitanja putem uređaja za prenos slike i zvuka postavlja svjedoku direktno, ili ih prenosi stručnoj osobi da ih ona u skladu sa uzrastom i stepenom društvene razvijenosti djeteta ili maloljetnika prilagodi tako da svjedok razumije pitanja i na njih odgovori.

U svrhu zaštite djeteta i maloljetnika oštećenih teškim krivičnim djelima primjenjivaće se odgovarajuće mjere zaštite predviđene ZZSFBiH.

U svrhu zaštite djeteta i maloljetnika, sud može svojim rješenjem ovim naročito osjetljivim svjedocima odrediti status svjedoka pod prijetnjom.

Pravila o poduzimanju mjera zaštite pri poduzimanju pojedinih procesnih radnji, primjenjivat će se i prema djeci i maloljetnicima koji nisu direktne žrtve, ali kao osjetljivi svjedoci - očevidci učinjenog krivičnog djela, mogu biti traumatizirani onim što su vidjeli i čuli.

Potpisnici Protokola će voditi računa o strogoj zabrani objavljivanja toka postupka i odluka donesenih u tom postupku, te audio i video snimaka u svrhu objavljivanja. Može se objaviti samo pravomoćna presuda bez navođenja imena djeteta ili maloljetnika i drugih podataka na osnovu kojih se može utvrditi njihov identitet.

Potpisnici:

- **Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo**

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted] **MINISTRIČKA**
[Redacted] Amela Dautbegović

Broj: 13-35-33885

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo**

[Redacted]
[Redacted] **MINISTAR**
[Redacted] Vedran Mulabdić

Broj: 01-22/18

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova
Uprava policije**

[Redacted]
[Redacted] **POLICIJSKI KOMESAR**
[Redacted] Generalni inspektor po
[Redacted] evluciji Halilović

Broj: 02-267/10

- **Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo**

[Redacted]
[Redacted] **MINISTRIČKA**
[Redacted] Zilha Ademaj

Broj: 10-35-33885

- **Ministarstvo pravde Kantona Sarajevo**

M
Mario Nenadić

Broj: 03-01-05-2785/18

- **Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo**

MINISTAR
Elvir Kazazović

Broj: 11-35-33980/18

- **Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo**

GLAVNA KANTONALNA TUŽITELJICA
Dalida E

Broj: A-895/18

- **Kantonalni sud u Sarajevu**

PREDSJEDNIK KANTONALNOG SUDA
Jasmin Jahjaefendić

Broj: 009-D-SU-17-000995

- **Općinski sud u Sarajevu**

PREDSJEDNIK OPCINSKOG SUDA
Janja Jovanović

Broj: 009-D-SU-18-002102

- **Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći Kantona Sarajevo**

[REDACTED]

DIREKTOR
Velija Nuhanović

Broj: 28-01-05-165/18

- **Javna ustanova „Kantonalni centar za socijalni rad“**

[REDACTED]

KTOR

Enes Šabić

Broj: 35/X-11-07/1566/18

- **Kantonalna javna ustanova „Održivi centar Kantona Sarajevo“**

[REDACTED]

DIREKTOR

Neven Musić

Broj: 35-01-05-497/A

